

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

A V G V S T I S S I M I S C A E S A R I
R I B V S C A R O L O E T F E R D I N A N D O , I M P E
R A T O R I I L L I R E G I Q V E H V I C R H O M A N I S , F R A
T R I B V S I N V I C T I S S I M I S &c. I L L V S T R I S S I M I S P R I N
C I P I B V S , A V S T R I A E A R C H I D V C I B V S &c. D O M I N I S
S V I S C L E M E T I S S I M I S , P E T R V S A P I A N V S
 à Leynick, Salutem obsequentissimus præcatur cliens.

OS EST, INVICTISSIMI CAESARES, AEDITVRIS ALIQVID,
 vt quos sui patronos statuunt, laudum nominibus, virtutumq; insigniis operosissime describant, quo videlicet,
 & Mæcenates scribentum præconiis illustriores, ipsi vero rerum traditores patrociniorum prestantia celebriores
 euadant. Quod equidem vtrumq; mihi tam fœliciter cessisse dum vestris maiestatibus hanc dedicationem paro,
 pergaudeo. Cum enim maiores sitis, quam qui encomia admittatis, ego vero indignior quam qui inferiora
 audeam, indoctiorq; quam vt paria possim, plane veniam huius cœsuetudinis me impetrasse reor. Nisi vero quis
 nodum in Scypro querere malit, quam nihil agere! At si Horatius ille Flaccus Poëta disertissimus sagacissi-
 musq; Agrippæ carmen negauit, metuens se laudes eius culpa ingenii detriturum, quid non trepidationis mihi
 homini ab omni arte, eloquentiaq; alieno aliquid hic ausuro, putet quis impendere! et id cum non desint innumer-
 ali buccinatores in hoc dies & noctes incumbentes strenuissime, qui elogia, vitas, & acta vestra totis viribus, om-
 niq; orationis varietate orbi prædicens, proclament, longumq; in ænum diffundant, adeo, vt si post tatos & tot
 præclaros viros, in præsentia quid molias, merito iuxta prouerbium, ne piætos quidem adhuc nouisse Cæsares argui quæa, quare ne tā turpis
 insimuler ignorantie & quasi cœlum mathematicus non videam, plura nūc addere superfldeo. Cæterum cur vestris maiestatibus, & Cæsa-
 tribus, & Austriae Archiducibus, potissimum assertoribus gaudeam, hoc malo persequi. Consideranti mihi paulo altius Cæsarum Impe-
 ratorumq; Rhomanorum in excolandis, prouehendis atq; adeo perpetuitandis, vt sic loquar, mortalium ingeniis, studia & operas, nō inuenio
 alibi gentium gloriam parem vnius nominis existere. Neq; vero est q; hic se iactet vel Grecia, vel Phœnicia, vel Egyptus, quantumuis
 litterarum artiumq; principia sibi vendicent. Quandoquidem ille non minus conduxisse videtur qui inuentum probe in vsum humanum
 transfundit, quam ille qui rem primus ostendit. Inuentor prodesse cogitat, alter te ipsa prodest. Ut enim architectus non magis am-
 plexatur, vbi opus structura est, gnomonis doctorem, q; datorē, sic puto nemine requiri, quando exiguntur artis opera, potius inuentorem quam
 artis traditorem presentem. At qui melius tradunt hæc in manus hominum, hisq; qui curant assidue, vt optimi quique autores in orbem
 diuulgenter! quicq; ingenia hominum, vt cum Plinio loquar, rem publicam faciunt! Iam vero hac in parte qui plus contulerint multis iam seculis
 populo rhomano et populosissimæ certe orbis parti Europe, quam rhomani Cæsares nullisunt. Ut enim à primis ordinar. Nonne Augustus
 statim, tantum non gentis huius & nominis princeps, si luhū demas, ille (nec sine deo quidem) Apollinem suum palatinum voluminibus
 tum græcis tum latinis magnificentissime instructum, perpetuæ utilitati consecravit! ibiq; non modo sua, sed & omnium linguarum & ætatum
 authores selectissimos ipse eruditissimus, suis quantumuis grandibus coemis sumptibus, salutiq; hominum gratuito dedicauit! Inde enim innu-
 merabiles viri, & in omni disciplinatum genere consumatissimi prodierunt sedulo, cui rei si cæteros taceam, argumento certissimo vel vnicus
 Celsus poëta esse potest, qui quantus quantus fuit, ex Bibliotheca redditus est Augusti. Dum enim scripta palatinus quæcunq; reponit
 Apollo, Lustrat, vt inquit ille, quātū nō dī boni cognitionis hauft! Atqui hic mihi optarem, eam eloquendi vim quantam neq; Graius, neq;
 latinus orator habuit, vt hanc tam sanctam Cæsareæ gentis pietatem dignæ admirationi adsererem, vereq; suspiciendam mortalibus edoce-
 rem, quod equidem, quia non licet, admiror vnicę interim, exosculorq; optans, imò depræcans ab omnibus parem religionem in adorandis
 Cæsarum virtutibus. Sed vt ad rem redeam. Augustus Rhomanorum Imperator secundus primus studuit libris æternitati consecrandis,
 & certe primus, cum nemo sit qui Afini Pollionis operam (quanquam prior Marci Varronis bibliothecam Rhomæ exhibuerit) cum Cæ-
 saris thesauris conferre audeat, quis enim priuatum consuli, consulem Imperatori gentiumq; domino prestitissime crediderit! Quos autem &
 quales rerum fontes mundo præparauerit, facile colligere est ex tanti principis iudicio. Quantus enim ingeniorum delectus in eo fuerit, vt
 reliquos preteream, Virgilius noster, qui etiam hodie omnium consensu, parens eruditiois appellatur, testis est, quantus item doctrinæ fauor
 amorg; penes hunc extiterit, partim & idem Maro docet, quem ex mediis flammis, (dum eius opera contra testamenti verecundiam cre-
 mari verat,) eripuit, partim alii. Anthonio namq; Musæ medico suo statuam erigi iuxta signum Aesculapii passus est, Cornelium Gal-
 lum poëtam eximium ad præfecturæ gradum vspq; promovit. Frontonem philosophum ob insignem scientiam Consulari dignitate
 donauit. Neq; illud quoq; obscurum est quod Alexandrinis pepercerit non magis ob aliam rem ullam, quam Arri philosophi amorem. At-
 qui huiusmodi sexcenta ni longior esse nolim, in re aperta, suppeterent, quibus Augusti & litteras & litteratos ornasse, auxilie, ditasseq; palam face-
 rem. Verum enim uero quid in vno immorer! quasi non venerandum hunc, neq; satis laudandum morem, omnes fere sequentum æquali
 studio, simili ardore, nec minoribus expensis, continuauerint. Ut enim aliquot dñmtaxat exemplis (nam singula singulorum patrocinia re-
 censere infinitū foret) rem probem. Nonne Tybetius Claudius Nero, Vespalianus vterq;, Anthonini ambo, Traianus Tacitusq; Im-
 peratores, Valerius, Senecam, Lucanum, Andromachum theriae inuentorem, Iosephum, Plinium vtrumq;, Plutarchum, Cornelium Taci-
 tum authores orbi dederunt? quorum ultimus non modo vt in omnibus bibliothecis collocaretur, verum sed decies ad vsum publicum quot
 tannis transcriberetur, edicto cautum est. An non legimus lulium ipsum dictatorem omnes medicinæ liberaliumq; artium professores,
 quo libentius urbem incoherent, ciuitatem donasse? Vespalianum latinis græcisq; rhetoribus, annua centena (quæ duorum milium, quin-
 gentorumq; aureorum nobis summa est) persoluisse! Anthoninum pium rhetoribus philosophisq; non salario tantum, verum sed honores &
 prouincias decreuisse! Gordianum deniq; sexaginta duo millia voluminum bibliothecæ suæ intulisse! Antonius Imperator Seueri filius Op-
 pianum poëtam pro opere de piscibus sibi dicato, tot aureis donauit, quot versus dederat. Domicianus Statum et Sylum vates, hunc
 tertio cōsulatu illum corona insigniuit. Posterioris memoriam Martialis poëta his versibus celebrat. Augusto pia thura victimasq;
 pro nostro date Sylio camenæ. Bissenos iubet en redire fasces, Noto consule nobiliq; virga, Vatis Castaliam domum sonare, Rerum
 prima salus & vna Cæsar, Gaudenti supereft adhuc quod optet, Félix purpura tertiusq; consul. Theodosius Aurelium Prudentium ad
 militiae prefecturam perduxit. Ausonius à Cæsare Gratiano cuius filium erudit Consul est factus, Quintilianus stipendum meruit sub
 Domitiano è fisco accipere, Adrianus & Antonius Arrianum historicum propter Alexandri historiam scriptam ad Consularem dignitatem
 euixerunt, Traianus Dionem Prusium philosophum curru suo non semel dignatus est, Cyrus Pannapolita poëta Theodosii iunioris bene
 ficio factus est Episcopus, Constantinus Ablabium philosophum vna cum filio rectorem imperii fecit, Claudiu statuam exerunt Archai-
 dius & Honarius, quam in foro Traiani collocari præceperunt, Marcus Anthonius Imperator Iunio rusticu philosopho, consilia sua publi-
 cavit omnia, consulatuq; viuum, statua mortuum decorauit. Dies me citius papirusq; deficiat anteq; omnia omnium Imperatorum præ-
 conia, quæ litteris earumq; cultoribus fouendis haetenus meruerunt, singulatim persequebar. Breuiter ita omnes reliqui diuinitus certe ani-
 mati studiis profuerunt, omnes inquam, paucis exceptis, quos aut mors maturior, aut valetudo iniquior vetuit, nunquam non commodis
 mortalium inuigilando, optimisq; indolibus iuxta extollendis incubuerunt. Emulantes nimurum peruetusta maiorum suorum vestigia. Siqui-
 dem Pergami reges, vnde rhomana origo, primi omnium iam olim hoc institutum, studiosissime coluerant, quibus maximis certaminibus bi-
 bliothecæ semper sunt institute, Plinio teste, imò vt Plutarchus tradit grauissimus author, ducentis librorum millibus coaceruate, adeo pla-
 ne genuinum, & à proavis vspq; ingenitum, fuit Cæsaribus, honestis artibus studiisq; hominum adesse, consulere & prospicere. Ad nostra
 propius tempora veniamus, atq; adeo ad imagines vestras Austriaeas centum iam perpetuis annis (quæ laus nulli alii domui cum vestra
 communis est) Imperio rhomano felices augustasq; in quorum annorum spatio, quantum bonæ litteræ & artes omnes ab Imperatoribus, Au-